

MASS MEDIA EXPOSURE AND OPINION OF JOURNALISM STUDENTS ON
THE SOCIAL DEVELOPMENT ROLE OF THAI NEWSPAPERS

Pol. Cpt. Sanatee Prayoonrat

Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-581-781-3

การเปิดรับสื่อมวลชนและความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวารสารศาสตร์
ต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์ไทย

ร้อยตำรวจเอก สันตินี ประยูรรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-581-781-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018377

117147660

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดรับสื่อมวลชนและความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวารสารศาสตร์
ต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์ไทย

โดย

ร้อยตำรวจเอก สันต์ที ประยูรรัตน์

ภาควิชา

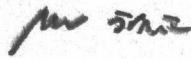
การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

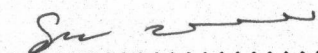
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ

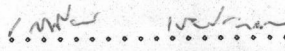

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบญจรงค์กิจ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เชยประทับ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ)

สันติที่ ประยูรรัตน์ : การเปิดรับสื่อมวลชนและความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวารสารศาสตร์ต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์ไทย (MASS MEDIA EXPOSURE AND OPINION OF JOURNALISM STUDENTS ON THE SOCIAL DEVELOPMENT ROLE OF THAI NEWSPAPERS), อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. พิระ จิรโสภณ, 106 หน้า, ISBN 974-581-781-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อมวลชนและความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวารสารศาสตร์ต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์ไทยในปัจจุบัน โดยพิจารณาเปรียบเทียบตามตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล พร้อมทั้งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์ไทยจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาสาขาวารสารศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มี 5 สถาบันคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และวิทยาลัยครูสวนดุสิต จำนวน 191 คน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักศึกษาวารสารศาสตร์ที่มี ชั้นปีการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อมวลชนทั่วไป (รวมทุกสื่อ) แตกต่างกัน และกลุ่มนักศึกษาที่มีสถาบันการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และลักษณะเขตที่อยู่เดิมแตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาวารสารศาสตร์ที่มีต่อบทบาทหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ นั้น แตกต่างกันไปตามกลุ่มสถาบันการศึกษาที่สังกัด เฉพาะใน 8 ประเด็นคือ บทบาทการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องในสังคม บทบาทการรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม บทบาทการเป็นตลาดเสรีแห่งความคิดเห็นของสาธารณชน บทบาทการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย บทบาทการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม บทบาทการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน บทบาทการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและจริยธรรมแก่ผู้อ่าน และบทบาทการเผยแพร่โฆษณาสินค้า ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ ชั้นปีการศึกษา เพศ ภูมิลำเนาเดิม ลักษณะเขตที่อยู่เดิม และอาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีผลให้นักศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้การวิจัยยังพบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มสถาบันศึกษามองบทบาทหนังสือพิมพ์ในการเผยแพร่โฆษณาสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด และบทบาทการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้อ่านน้อยที่สุด และต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการพัฒนาสังคมโดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการเปิดรับสื่อมวลชนทั่วไป (ทุกสื่อรวมกัน) และการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C050352 : MAJOR PUBLIC RELATIONS

KEY WORD : PUBLIC RELATIONS/JOURNALISM STUDENTS

SANATEE PRAYOONRAT : MASS MEDIA EXPOSURE AND OPINION OF
JOURNALISM STUDENTS ON THE SOCIAL DEVELOPMENT ROLE OF THAI NEWSPAPERS,
THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PEERA JEERASOPHOL, Ph.D., 106 PP.
ISBN 974-581-781-3

The main objective of this research was to study journalism students' mass media exposure and their opinions on Thai newspapers' social development roles. It aimed to determine the relationship between mass media exposure and opinion scores. 191 Respondents were purposively selected from third and fourth year journalism students of Thammasart, Chulalongkorn, Bangkok, Dhurakijbandit Universities and Dusit Teachers' College.

The results of the study indicated that journalism students' overall mass media exposure (newspaper, magazine, radio, television and cable TV exposure) differed according to years of study, birthplaces, and parents' occupations. In addition, students' residing areas, universities and birthplaces were main factors affecting the frequency of newspaper reading.

Students' opinions on newspapers' roles in eight out of 24 aspects were statistically significant different according to their universities. These roles were as follows:

- promoting a better social value;
- up keeping the merit of culture;
- performing a free market of public opinion;
- moralizing juvenile attitudes and behaviours;
- conserving and promoting Thai arts and traditions;
- promoting better-health for the public;
- elevating living quality and social morality, and
- advertising goods

However, years of study, sexes, birthplaces, residing areas, and parents' occupations did not evidently make students' opinions differ.

Moreover, most journalism students viewed that newspapers put more emphasis on advertising role and least emphasis on promoting social quality and morality. In general, students agreed that the social development role of Thai newspapers was moderate.

Finally, the study showed that students' mass media exposure and their opinions on social development role of Thai newspapers did not correlate statistically.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดขึ้นมิได้ ถ้าไม่ได้รับความกรุณาและเสียสละอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพียงใจ สุขโรจน์ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือทางวิจัย และเสริมขวัญกำลังใจในการทำงานตลอดมา ซึ่งขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงสุดโดยมีอาจสืมเลื่อนได้เลย

คุณพ่อ พันตำรวจเอกสมชาย คุณแม่ניתยา ประยูรรัตน์ ที่เป็นมิ่งขวัญและช่วยเหลืองานวิจัยนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี รวมทั้ง พล.ต.ท. เฉลิม โรจนประดิษฐ์ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ที่เปิดโอกาสให้มีเวลาในการทำวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุกต เบญจรงค์กิจ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เขยประทับ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาแนะนำทางวิชาการมาด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พี่ชาย พันตำรวจตรีสันชนะ ประยูรรัตน์ ผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ และน้องสาว คุณศุภานวิต ประยูรรัตน์ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลืองานทุก ๆ อย่าง รวมทั้งคุณสุดา พัฒนาประทีป ที่เป็นทั้งร่างกาย แรงใจ และสนับสนุนทุก ๆ ทางเพื่อให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณคุณניתยา เหล็กแก้ว บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณวันนี อุดมศิลป์จินดา และคุณนิภา โสชนนท์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะฯ ทุกท่าน คุณปราณีต กลิ่นปราณีต คุณปทุม เชี่ยวโซลิต และคุณเพ็ญศรี ใจบาน ที่สละเวลาจัดรูปเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สันต์นที ประยูรรัตน์

30 เมษายน 2535

สารบัญ

	หน้า
- บทคัดย่อภาษาไทย	ง
- บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
- ปัญหานำวิจัย	3
- สมมติฐาน	4
- ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	5
2 ทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บทบาทของหนังสือพิมพ์กับการพัฒนาสังคม	8
ความรับผิดชอบและจริยธรรมของสื่อมวลชนกับสังคม	11
แนวคิดและการวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนและพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย	13
3 ระเบียบวิธีวิจัย	16
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	16
- เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	18
การทดสอบเครื่องมือ	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
- ตัวแปรในการวิจัย	19
เกณฑ์การวัดและการให้คะแนนตัวแปร	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การแปลข้อมูล	21
- การวิเคราะห์ข้อมูล	21
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	23
การวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้น	23
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1	35
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2	41
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3	60
การรวบรวมข้อคิดเห็น	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก. ตารางแสดงผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม	89
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม	92
ประวัติผู้เขียน	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	25
2	การเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละประเภทในแต่ละสัปดาห์	28
3	หนังสือพิมพ์ที่อ่านในรอบเดือนที่ผ่านมา	29
4	การชมทางสถานีโทรทัศน์ในรอบเดือนที่ผ่านมา	31
5	นิตยสารที่เคยอ่านในรอบเดือนที่ผ่านมา	32
6	การฟังรายการของสถานีวิทยุในรอบเดือนที่ผ่านมา	33
7	ประเภทข่าวสารที่สนใจติดตามจากสื่อหนังสือพิมพ์	34
8	การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสถาบันการศึกษาที่สังกัดกับการเปิดรับ สื่อมวลชน	35
9	การทดสอบความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการเปิดรับสื่อมวลชน	36
10	การทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศกับการเปิดรับสื่อมวลชน	37
11	การทดสอบความแตกต่างระหว่างภูมิภาคเดิมกับการเปิดรับสื่อมวลชน ..	38
12	การทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะเขตที่อยู่เดิมกับการเปิดรับ สื่อมวลชน	39
13	การทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับการเปิดรับ สื่อมวลชน	40
14	การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสถาบันการศึกษาที่สังกัดต่อความคิด เห็นเกี่ยวกับบทบาทหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ	44
15	การทดสอบความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่ศึกษาต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ	48
16	การทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ หนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ	50
17	การทดสอบความแตกต่างระหว่างภูมิภาคเดิมต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะ เขตที่อยู่เดิมต่อความคิดเห็น เกี่ยวกับ กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ	56
19	การทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพผู้ปกครองต่อความคิดเห็น เกี่ยวกับ บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ	60
20	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาท ของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคม	63
21	ความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปต่อสื่อมวลชนเปรียบเทียบระหว่างสื่อมวลชนประเภท ต่าง ๆ	65
22	อุปสรรคสำคัญของหนังสือพิมพ์ในการแสดงบทบาทเพื่อพัฒนาสังคมด้าน ต่าง ๆ	67